

הצהרת נפגע העבירה ופסיכולוגית הענישה מאמר מאת: ג'ניס נדלר ומארי רוז

מבוא

- הנזק חשוב
- תוצאה מצערת ← כעס
- תוצאה משמחת ← הכרת תודה

דוגמה: מגלגל האבן

- חוקי העונשין מתחשבים בנזק

האם הענישה והאשמה תמיד תואמים לנזק?

- עבירה מושלמת לעומת נסיון
- סוגי הנזק: פיזי, כלכלי ורגשי
- האדם ואישיותו: למשל, אחות בבי"ח לעומת הומלס מסומם
- ריחוק העבירה מהתוצאה: מוות מידי לעומת לחץ שמוביל להתקף לב

הכרה בהצהרות נפגעי עבירה

- פיין נ' טנסי, בית המשפט העליון מאשר לחברים משפחה של קרבנות רצח להעיד על אופי הקרבן וההשפעה הרגשית והפסיכולוגית של מותו עליהם.
- התנגדות פרשנים מפאת הכנסת המקריות להליך הענישה, זאת בניגוד לפסק דין פורמן נ' ג'ורג'יה וגרג נ' ג'ורג'יה.

הנזק הרגשי

מאפיינים:

- סובייקטיבי (תלוי באותו אדם)
- גמיש ומשתנה (הרגשות תלויי זמן, תלוי מתי מדברים עם הנפגע
- תלוי נסיבות (יש מקרים שהם קשים יותר לעיכול)
- המחקר מוכיח כי הצהרות בדבר נזק רגשי תלוי מזל משפיעות על החלטותיהם של משבעים.

תפקידו של הגמול בפסיכולוגיה של הענישה

מטרות הענישה

הרחקת ולכידת העברין

הרתעת העברין

הרתעת אחרים

גמול

שיקום העברין

גמול מבוסס נזק

נזק אקראי (תלוי מזל)

נזק אקראי חמור ← אחריות ואשמה חמורים

• דוגמת הנהג: תוצאות אקראיות נתפסות כפחות אקראיות ככל שהנזק חמור יותר.

• דוגמת הקליע: אנו בוחרים להפחית את האיום דל אירועים אקראיים על ידי ראיית האירוע כלא אקראי וייחוס אחריות יתרה לנזק.

מטרת המחקר

1. נזק הוא גורם קריטי בתפיסותיהם של אנשים על עונשים צודקים
2. נזק לא הופך לחסר משמעות רק בגלל שהוא אקראי או לא ניתן לחיזוי

יכולתו של קרבן פשע
להתמודד נפשית עם פשע
תשפיע על מחשבותיהם של
המושבעים על עונש מתאים

ההלכה של הצהרות נפגעי עבירה

- בות' נ' מרילנד – צירוף עדויות של נפגעי עבירה מפר את התיקון ה-8
 - פיין נ' טנסי – היפוך ההלכה, ביה"מ מאשר להעיד על תכונות אישיות והשפעתה הפסיכולוגית של העבירה.
- דעת הרב – 1. הצהרות משקפות את הנזק. חישוב נזק הוא חלוקת אחריות, אפילו כאשר הנזק מיוחס חלקית לגורמים אקראיים
2. הצהרות משרתות פעולת איזון
- דעת המיעוט – 1. הטלת עונש על סמך רגש ולא הגיון
2. השגת איזון היא לא מטרה במשפט הפלילי, הקרבן הוא לא צד במשפט.
3. הצהרות מכניסות נזק בלתי ניתן לחיזוי

המרכיבים של הצהרת נפגע עבירה

• נזק רגשי

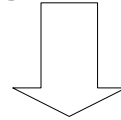
• תלוי מזל (אקראי)

• תוצאה רחוקה

פגיעות רגשיות הן פחות ברות כימות ודורשות
הערכות סובייקטיביות בדבר חשיבותן

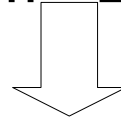
מחקר קודם

• הצהרות נפגעי עבירה המעבירות מסר של נזק גדול יותר



הכרעות ענישה חמורות יותר

• כאשר הקרבן מוצג באור חיובי יותר

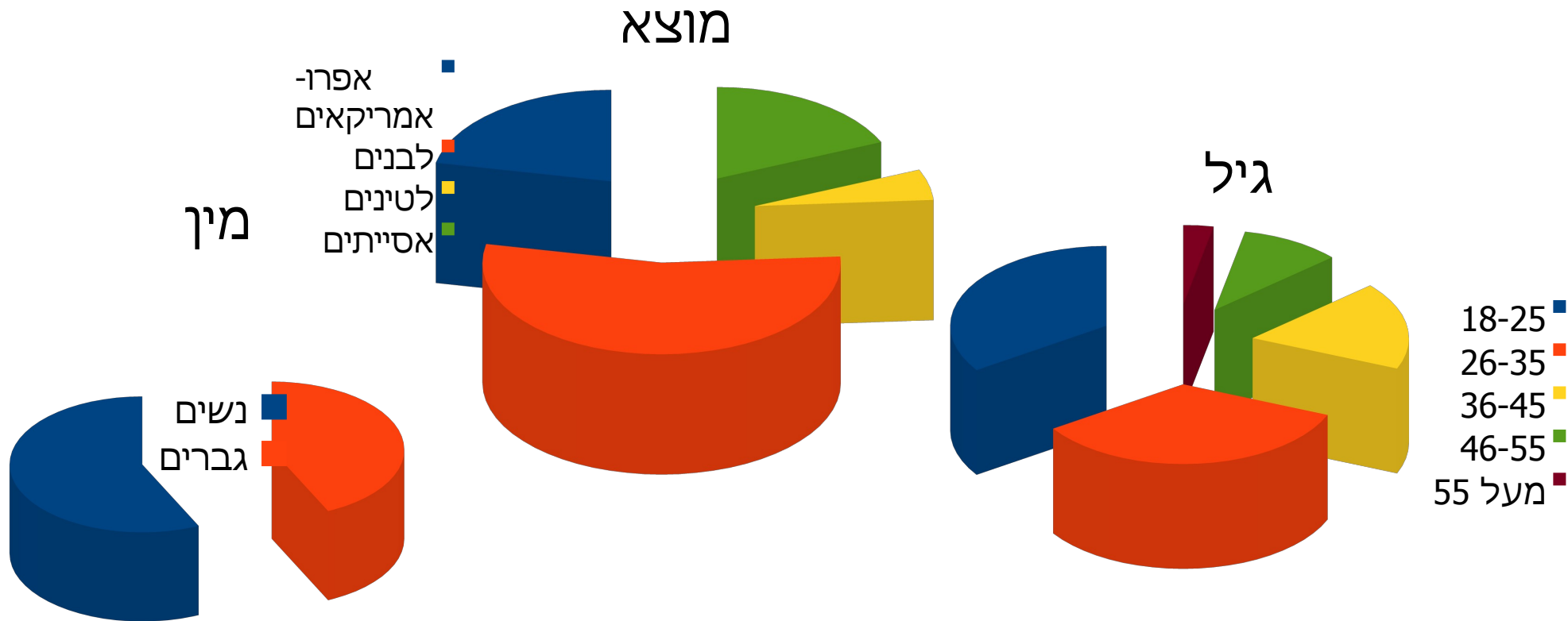


העבירה נתפסת כחמורה יותר והנפגעים סובלים יותר מנזק
פסיכולוגי/פיזי/כספי

• חבר משבעים נוטה להצביע יותר לעונש מוות כאשר הצהרות
נפגעי העבירה מוצגות

• מחקר אוסטרלי

המחקר הנוכחי

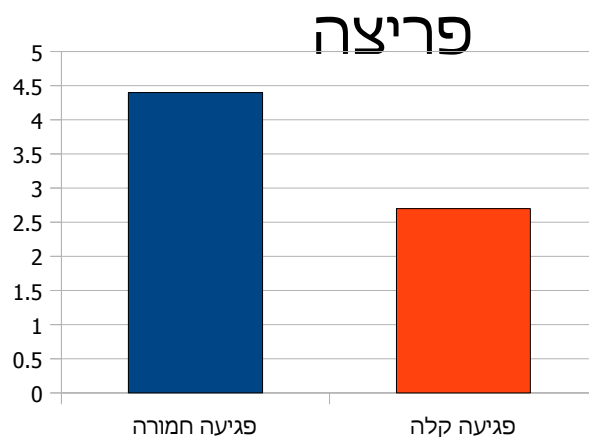


סיכום: אביאל קריא

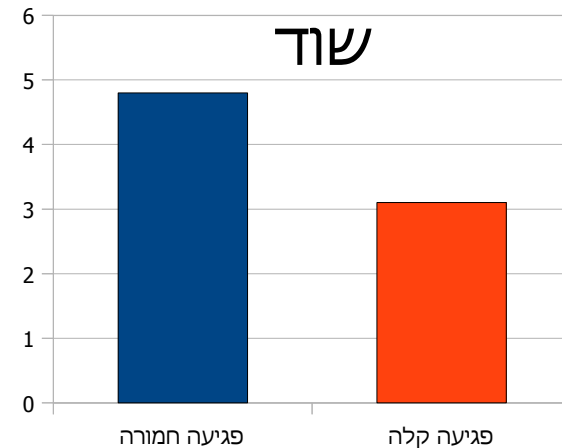
הצהרת נפגע העבירה ופסיכולוגית הענישה

תוצאות המחקר

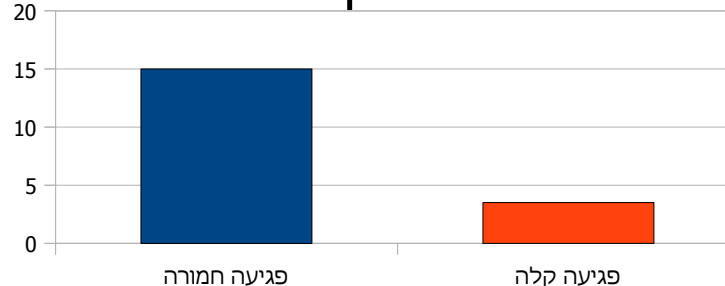
- הנזק הרגשי החמור הוגדר כנזק חמור יותר לקרבן מאשר הנזק הקל. 91% מהנשאלים היו מוטרדים יותר ממנו.



משך הכליאה



- הסימפטיה אצל משבעים גדלה ככל שהנזק הרגשי גדל והם רואים את העבירה כחמורה יותר.



עד כמה העבירה חמורה?

סיכום: אביאל קריא

הצהרת נפגע העבירה ופסיכולוגית הענישה

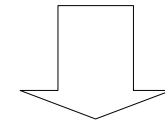
נזק אקראי (תלוי מזל)

• רצח מושלם הוא עניש באופן חמור יותר מאשר רצח שלא הושלם, מדוע?

• דוגמת הנהג:

מקרה א'

אין נפגעים

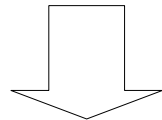


אין נזק = אין פעולה מזיקה

הצהרת נפגע העבירה ופסיכולוגית הענישה

מקרה ב'

יש נפגעים

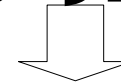


מאסר ממושך

סיכום: אביאל קריא

הסבר: נזק משנה

- נזק כאמצעי לגילוי



- מחקרה של אליזבת' לופטוס

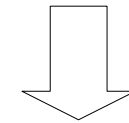
- מחקרה של אדית' גרין

- הצעה של פרופ' לארי אלכסנדר: להתמקד אך ורק במעשה ללא הנזק החברתי

- התנגדות המאמר בדוגמת שודד הבנק

הנזק יוצר דעה קדומה

♦ דוגמת הרופא



באופן דומה משבעים יכולים לזהות את המידע
כאמצעי גילוי לא אמין ובכל זאת להיות מושפעים
ממנו.

רגש קובע החלטה

1. כעס הוא רגש מעניש

2. רגשות שליליים משנים את ההסבר מדוע קרה אירוע מסוים

• חשיפה לסבל רגשי מפעילה "הליך מאשר אשמה"

• כעס מתעורר דרך "הפרות אוטונומיה"

• אהדה לקרבן גורמת לרצון לעזור לו דרך ענישה חמורה יותר

• הסיכון שהעלה ביה"מ בבות' נוכח במחקר

ההנחה השגויה: יותר מידע הוא טוב יותר

• תוספת של סוגי מידע מסוימים מובילה להכרעה פחות מבוססת

דוגמת המעסיק
דוגמת הפרת שחרור על תנאי

• סיפורים שלא צריכים להיות מסופרים

• הנחה שקרית של הבנה

מסקנות

- הכרעות ענישה מושפעות מהצהרות נפגעי העבירה.
- הנזק הרגשי משמש, שלא בצדק, כאמצעי גילוי להסקת עובדות שלא ניתנות לגילוי.
- נזק רגשי הוא לא אמצעי גילוי אמין.
- נזק רגשי משפיע על ההכרעה באופן רגשי.
- חשיפה לנזק רגשי מאשרת הכרעה קודמת.
- יותר זה פחות טוב – מורכבות המידע הופכת את זה ללא סביר שהמידע יהיה משולב באופן אמין.
- הגבלת תחום הצהרות נפגעי העבירה.

ביקורת על המאמר

- החוסר בחקירה נגדית
- הטענה כי הנאשם לא יכל לחזות את התוצאה.
- הטענה כי הקרבן עלול להפוך לצד בדיון.
- סינון השאלונים.
- תנאי הבדיקה לוקים בחסר.
- טענת "יותר מידע הוא פחות טוב".